

Monumentale
boom

De tamme kastanjes

In deze rubriek gaan we in het Meetjesland zoek naar een monumentale, oude boom. We laten een natuurfotograaf van onze Meetjeslandse Natuurfotowerkgroep aan het woord die meewerkte aan onze fototentoonstelling over monumentale bomen (www.npmeetjesland.be/monumentalebomen).

van Vinderhoute

In 1977 verhuisde ik van Merelbeke naar Drogen, waar mijn neven hun vaste stek hadden. Ze wisten dat ik een passie had voor mooie, omvangrijke bomen. Ze namen me dan ook geregeld mee op sleeptouw naar de omliggende kasteelparken in Drogen, Merendree en Vinderhoute. Vooral in de laatste gemeente viel ik van de ene verbazing in de andere. Nooit voordien had ik zulke monumentale bomen mogen bewonderen.

Vlakbij de Sint-Annakapel in Vinderhoute is een monumentale kastanjedreef te zien die zijn gelijke niet kent in België. Achter een hek dat toegang geeft tot het private kasteelpark staan maar liefst zevenentwintig knoestige, stokoude, tamme kastanjes. Hun leeftijd wordt op minimum tweehonderd jaar geschat. Opvallend voor deze kastanjes is de verdikking (maserknollen) die we zien aan de voet van de meeste stammen. Slapende knoppen zijn er de oorzaak van. Ondanks het feit dat de kroonreductie van deze bomen duidelijk is ingezet, produceren ze nog jaarlijks een behoorlijk aantal vruchten.

Het oorspronkelijke kasteel op deze site werd omstreeks 1544 gesloopt en vervangen door het huidige kasteel. Rond 1840 werd het opnieuw gedeeltelijk verbouwd na het overlijden van gravin Carina de Staden, de laatste telg van de Vinderhoutse heren. Onder leiding van tuinarchitect Wirtz werd het park heraangelegd. Het kasteeldomein is via een complex grachtensysteem verbonden met de Oude en Nieuwe Kale.

Nog meer kastanjes

Ook het nabijgelegen Schouwbroek-kasteel, waar nog meer fraais te bewonderen valt, heeft die binding met de Kale. Aan de ingang van dit domein staan drie monumentale tamme kastanjes. De dikste ervan heeft een stamomtrek van maar liefst 9,33 meter (gemeten op 1,50 m hoogte van het grondvlak) en is de dikste tamme kastanje van België. De leeftijd van de drie oudjes wordt geschat op 450 tot 500 jaar. Dergelijke bomen hebben een grote historische en esthetische waarde – het zijn getuigen uit het verleden en vertonen alle kenmerken waaraan veteranenbomen moeten voldoen. Ze zijn oud en hebben een uitzonderlijk grote stamomtrek met veel holtes waarin allerlei organismen gehuisvest zijn die enkel voorkomen op veteranenbomen.

Weet jij ook een prachtige, oude boom staan? Bezorg ons de informatie op npmeetjesland@npmeetjesland.be en misschien staat hij hier de volgende keer geportretteerd...

Het domein van het Schouwbroekkasteel is niet toegankelijk voor het publiek. Vanop de openbare weg kan je de bomen bewonderen en heb je ook een mooi zicht op het kasteel zelf dat in 1893 werd heropgebouwd in neogotische stijl.

Geen toeval

Niet toevallig staan op het grondgebied van Vinderhoute meerdere monumentale bomen. Deze gemeente was ten tijde van het graafschap Vlaanderen één van de oudste en meest aanzienlijke 'lenen'. Een 'leen' was een stuk land dat door de leenheer werd geschonken aan een leenman. De heerlijkheid Vinderholt (holt betekent bos) staat ook vermeld op de kaart van Sanderus (1586-1664).

Over de soort

De tamme kastanje is niet inheems. Hij is afkomstig van het Middellandse Zeegebied en werd bij ons al heel lang geleden door de Romeinen geïntroduceerd vanwege zijn smakelijke vruchten. Vandaag heeft het hout van deze boomsoort nog een belangrijke betekenis, onder meer onder de vorm van parketvloeren. Ook voor de wijnbouwers is het hout – naast dat van eiken – onmisbaar. Wijnvaten van kastankehout geven tannine af die de wijn een typisch boeket en smaak geven.

Typisch voor de tamme kastanje is de getorste stam. Het blad is vrij lang met veervormige nervatuur. Al deze kenmerken zijn een streling voor het oog. Vooral in de herfst, wanneer het blad geel verkleurt en de vruchten de bodem sieren, laten deze bomen bij elk bezoek een enorme indruk na die schoonheid en respect afdwingen.

Filip Van den Bossche

bronnen:

inventaris.onroerendergoed.be
Inverde / Agentschap voor Natuur en Bos (2012) Het beheer van veteranenbomen